

TÖRTÉNELMI CSALÁDOK – A külföldre szakadtak
harmadik generációja elvész Magyarország számára

Vérvesztetés

Nem arisztokrata celebek képét szeretnék sugározni, hanem olyan embereket, akik megörökölték a családjuktól az ország építésének feladatát, és ezt ma is komolyan veszik. A Magyar Történelmi Családok Egyesületének konferenciáján veszteségekről, sérelmekről és jövőképről is szó esett.

Hanthy Kinga

A világ erkölcsi kárpótlással tartozik nekünk az üldöztetésekért, amelyet osztályunk az elmúlt ötven évben elszenvedett. Világméretű bocsánatkérésre követeink emberi méltóságunk összetörése miatt, ahogy ez zsidó honfitársainknak megadatott, és folyamatosan megadatik. Nem jótékonyagra, részvételre vagy udvarias szánalomra van tehát szükségünk, hanem bocsánatkérésre a mi holokasztunkért! – *Károlyi László* erősen fogalmazott 2002-ben, Potsdamban, a XVI. európai nemesi konferencián, és ha betegségre nem akadályozza, hasonlóan határozott hangot üthetett volna meg a főtí kastélyban is, ahol a Magyar Történelmi Családok Egyesülete rendezte A magyar nemesség mai küldetése és helyzete című konferenciáját.

Százharminc főnemesi család hatszáz tagja él ma Magyarországon. Ahogy *Károlyi László* e beszédében összefoglalta: azokat, akik nem akartak vagy nem tudtak nyugatra menekülni, szellemileg és lelkiileg felmorzsolták, sokukat fizikailag semmisítették meg. Akik mindezt túléltek, küzdöttek azért, hogy megbarátkozzanak a világgal, amelyik teljesen más lett, mint amit 1945 előtt gyermekként megélték. A magyar kárpótlás félresikerült, ezért sokuknak a rendszerváltoztatás után is napi küzdelmet kell folytatniuk a fennmaradásért.

A magyar nemességet valóban sok megpróbáltatás érte a diktatúrában. Míg hatályos az 1947. évi IV., kisgazdák által beterjesztett törvény, mely megtiltotta a nemesi rangok és előnevek használatát. Az Alkotmánybíróság 2009-ben született határozatában ugyanakkor megállapította, hogy a tilalomhoz nem fűződik szankció. Az állam meghatározhatja, hogy az anyakönyvbe milyen adatok kerülhetnek bejegyzésre, a magánérdekekben történő névhasználat azonban a privát autonómia része. 1949 után 1500 kastélyt és kúriát államosítottak, többségüket hagyták széthordani. A béli stáza következtében a nemesi származásúakat eltávolították a közigazgatásból és a hadseregből, majd 1951-ben következett a kitelepítés, mely a maradék javak elkobzásával járt. *Gudenus János* felidézi, volt, akitől a nevét is elvették: *Habsburg László* főherceget Nagy László néven, *Gabriella* főhercegnét Lóvári Gabriella néven temették el. Sírházra ráírták: apja *Habsburg Frigyes*.

Sztálin halála, a kitelepítés feloldása is csak részleges szabadulást hozta. Mozgásukat, letelepedésüket, karrierjüket korlátozták, gyermekeik a hetvenes évektől juthattak be a felsőoktatásba, és csak a kilencvenes évek után kezdhettek vizsgát a közéletben, amikor már képviselők, polgármesterek kerültek ki közülük. A helyzetükkel azonban nem lehettek elégedettek. Az évtizedes emigráció vagy hazai méltánytalanság, szenvedés után sokan remélték, hogy a kárpótlás során visszakapják a javaikat, és készek voltak arra, hogy kapcsolataikkal, üzleti lehetőségeikkel segítsék Magyarországot. Reményeik nem teljesültek maradéktalanul. Szemben a környező országokkal nálunk nem kastélyokat, földeket, csupán korlátozott értékű kárpótlási jegyet kaptak. Ingóságaiak visszaszolgáltatása is csak a legutóbbi években gyorsult fel. Az Orbán-kormány lépései nyomán ma már nem a leszármazottaknak kell bizonyítaniuk tulajdonjogukat, hanem az államnak azt, hogy jogosan birtokolja a vagyontárgyat, műtárgyat. Ezzel felgyorsították a restitúciós folyamatot.

A rendszerváltoztatás utáni történelmi pillanat elszállt. *Gudenus János* tapasztalatai szerint a fiatalokat egyre kevésbé érdekli a származásuk. A történész, családfakutató, A magyarországi főnemesség XX. századi genealógiája című, 1990 és 1999 között megjelent ötkötetes alapmű szerzője azt mondja, a tradicionális házasság megszűnt, legfeljebb értelmiségi körökben él. Ugyanakkor sokan tartják azért még ma is fontosnak, hogy a 2005 óta kiadott Nobilitas évkönyvben megjelenjenek a társasági, házassági, gyermekszületési híreik.

– A magyar nemesség négyötöde kényszerült emigrációba, miközben az erdélyi nemesség nagyobb része ideköltözött, és itt maradt. A külföldre szakadtak harmadik generációja már elvész Magyarország számára. Nem érdekli őket a származásuk, és ez nagy kulturális és történelmi vérvesztetés – fogalmaz *Gudenus*.

A magyar nemesség összefogására, kapcsolati hálójának újraszövése a nyolcvanas évek végétől több kísérlet is történt. 1987-ben megalakult a Széchenyi Kaszinó, 1991-ben az Országos és Nemzeti Kaszinó Egyesület. Ezek a szervezetek időközben elsorvadtak, ma az 1994-ben életre hívott Ma-

gyar Történelmi Családok Egyesülete a legerősebb fórumuk. Az egyesületet a bajor nemesi klub mintájára *gróf Nyáry János*, báró *Apor Ferenc* és *P. Faddy Ottmár* ferences szerzetes alapította elsősorban azért, hogy a fiataloknak legyen klubjuk, ahol találkozhatnak, ismerkedhetnek, beszélgethetnek. Az egyesület tagja az lehet, aki apai ágon a történelmi Magyarország területén elismert nemesi család sarja. E szigorú belépési feltétel tette lehetővé, hogy a régióban egyedülként 2007-ben a magyar egyesület a Centre d'Information et de Liaison des Associations Nobles d'Europe (CILANE) tagjává válhasson.

Riedel Lóránt elnök a legnagyobb gondjuknak a tagság elöregedését nevezi, ezért is tekinti sikernek, hogy az elmúlt időben húsz új fiatalot regisztráltak. Az eredeti cél ugyanis éppen az volt, hogy legyen ez találkozóhely, az egykor volt társadalmi élet újrarendezésének a helye, ahol kapcsolatok, barátságok és szerelemek, majd házasságok születhetnek. Így is indultak. Csak hogy az akkori házasságok párt találtak, családot alapítottak, a gyermeknevelés, a munka terhei miatt kikoptak az egyesületből, a szüleik viszont maradtak. Jelenleg 170 tagjuk van, közülük húsz-huszonöt a fiatal. Bár a nemzetközi szervezet életében aktívan részt vesznek, hazai működésüknek akadály a klubhelyiség hiánya.

– Húsz év alatt 15 helyen voltunk, nincs, ahol leülhetnénk. Önálló székház vagy klub fenntartáshoz nincs erőnk, a tagdíjakból erre nem telik. Állami támogatást remélünk, ha már a tiszteletes kárpótlásunk elmaradt – mondja az elnök.

A magyar főnemesség első, 1991-ben rendezett találkozóján ötven család képviselte magát, majd a máltai és a johannita lovagrend érkezésével további lehetőségek nyíltak az egymásra találásra. Az egyházhűség és a karitatív tevékenység gyakorlására a feladat. A főtí konferencián a katolikus máltai és a protestáns johannita lovagrend hazai talpra állásáról, küldetéséről és új feladatairól *Wettstein János*, a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének kancellárja és *Tomcsányi István*, a johannita rend vezető kommandátora számolt be. Az egykor közösen működő rendet, amelyet a reformáció szakított ketté, nemesi háttérrel és keresztényi küldetéssel alapították. Ma a tagok többsége nem nemesi származású, ehelyett a nemesség és a szolgálat a mérvadó. Már nem karddal kell harcolni, mondta *Wettstein János*, hanem karitással és a keresztény hitért való kiállással. Ugyanakkor kiemelte: a tagság öregszik, szükség lenne az utánpótlásra.

A főtí konferencián szervezett kerekasztal-beszélgetésen részt vett két kormánytag is: *Latorcai Csaba*, a Miniszterelnökség illetékes államtitkára és *Rétvári Bence*, az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára. A magyar nemesség jövőjéről feltett kérdésre *Rétvári* a nemzeti elit és az abban rejlő szellemi potenciál fontosságáról beszélt, *Latorcai* a hazai restitúciós folyamatok felgyorsulását hozta fel. *Riedel Lóránt* azt kérdezte: nem következhet-e be, hogy mivel a kormányt folyamatosan a Horthy-rendszer restaurálásával vádolják, fél felkarolni a magyar nemesség ügyét? *Rétvári Bence* szerint ez senkit nem tántorít el. Ha nem karolná fel az ügyüket, akkor is rájuk sütnék a reakciós bélyeget. Még a Kossuth tér rekonstrukciójánál is az 1945 előtti vonalra terelték vissza a villamos nyomvonalát.

A közönségtől érkezett kérdésekből egyértelművé vált, hogy a legnagyobb sérelmet az elrontott magyar kárpótlás, valamint a nemesi előnév és rang viselésének a korlátozása okozza. A megjelentek elsősorban ezeken szeretnék változtatni. *Gudenus János* felidézte, hogy azok a kevesek, akik a rendszerváltoztatás után visszatértek, nem siettek kapcsolatot keresni az itthon maradt szegény rokonokkal, egy részük vissza is tudta vásárolni a családi ingatlanokat. Felmerült az ötlet, és ezt az államtitkárok is támogatandónak gondolták, hogy legalább elővásárlási jog illesse meg azokat, akik családi javaikat szeretnék visszaszerezni. Már csak azért is, mert egy rendbe hozott, új tartalommal megtöltött egykori nemesi kúria életet lehelhet a környékbe is.

Riedel Lóránt azt mondja, nem arisztokrata celebek képét szeretnék sugározni, hanem olyan embereket, akiknek családja évszázadokon keresztül építette az országot, és akik ezt a feladatot megörökölték, és ma is komolyan veszik. Művelt, hazaszerető társaságát, amelyik a neveletéséből adódó tulajdonságaival, tudásával kilép a közéletbe, és megpróbál javítani az ország jelenlegi szellemi, társasági állapotán. Annyi rossz hír keltése után szeretnék felmutatni, mit adott a magyar nemesség a magyar hazának.